

DETTIG JAAR NA DE TOESPRAAK VAN PROF. DR. ALBERT COPPÉ¹

O. Vanneste

Gouverneur van West-Vlaanderen

Inleidende gedachte

Prof. Dr. A. Coppé, ondervoorzitter van de toenmalige Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal hield dertig jaar geleden een toespraak op de algemene vergadering van de Westvlaamse Economische Raad. Zijn slotbeschouwing is mij steeds bijgebleven;

'West-Vlaanderen heeft de jongste industriële revolutie gemist; zijn ligging aan de Noordzee, de drukste bevaarde route van de wereld is echter een ongehoorde troef. Als u dit niet kunt benutten, dan twijfel ik inderdaad aan de toekomst van de provincie.'

Zeebrugge en de tewerkstelling

Deze woorden werden 30 jaar geleden uitgesproken en het past even stil te staan bij de manier waarop de invulling is gebeurd. De haven van Zeebrugge is van een goederenbehandeling van 1 miljoen ton opgelopen tot 33 miljoen ton. De haven van Oostende nam toe van 300.000 ton tot 3 miljoen ton. De arbeidsoverschotten bestonden in 1960 uit 39.700 werklozen, 22.000 grensarbeiders, 12.000 seizoenarbeiders of een totaal van 74.000 personen. Sindsdien nam de actieve bevolking toe met 92.000 personen en was in 1992 het totale arbeidsoverschot beperkt tot 31.000 werklozen. De totale werkgelegenheid in de industrie, handel en diensten, steeg de jongste 30 jaar met 136.000 arbeidsplaatsen.

West-Vlaanderen heeft de gouden jaren zestig optimaal benut. Tussen 1960 en 1974 nam de industriële tewerkstelling toe met 54.000 arbeidskrachten. Dwars door de twee economische crises is er tussen 1960 en 1993 nog steeds een aangroei aanwezig van 22.000 tewerkgestelden.

Vooraleer rond Zeebrugge enkele beschouwingen te maken, wens ik nog

even een blik te werpen op morgen. In 1989 heeft de provincie West-Vlaanderen aan het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) opdracht gegeven een studie te maken over West-Vlaanderen in het jaar 2000 met een bijhorend plan voor maatregelen.

Deze studie werd in 1991 in boekvorm uitgegeven onder de titel 'West-Vlaanderen 2000. Een strategie voor economische ontwikkeling', opgemaakt door dr. N. Vanhove en dr. J. Theys.

Zoals de titel het zelf aangeeft, is het een prospectieve studie waarbij de paden worden uitgestippeld om de beschikbare krachten — inzonder de actieve bevolking van West-Vlaanderen — zo doelmatig in te zetten. Deze studie heeft zeer veel belangstelling gewekt. Trouwens het boek werd na een jaar reeds in herdruk gegeven. Het past dan ook enkele hoofdpunten te benaderen.

In de studie werden vier *basisdoelstellingen voor de streekontwikkeling van West-Vlaanderen* vooropgesteld. Deze basisdoelstellingen werden ook onderschreven door de GOM-West-Vlaanderen. Tot deze algemene objectieven behoren: Het streven naar een volledige tewerkstelling; het realiseren van een hoogwaardige tewerkstelling; een inhaalbeweging inzake de toegevoegde waarde per inwoner; het optimaliseren van het woonklimaat.

Het streven naar volledige tewerkstelling blijft een permanente bezorgdheid. Ook indien de bevolking en de beroepsbevolking slechts zeer matig zal toenemen, moeten we alert blijven voor de te creëren arbeidsplaatsen. In 'West-Vlaanderen 2000' werd het tewerkstellingsobjectief op 60.000 gesteld geduren-

de tien jaar: 30.000 om de reserve begin 1990 en de aangroei van de beroepsbevolking op te vangen en circa 30.000 om aan de voortdurende mutaties in onze economie het hoofd te bieden. Elke dag zijn we getuige van deze mutaties. Het bedrijfsleven zal permanent onder druk staan van een groeiende concurrentie zowel binnen Europa als internationaal.

Daarenboven moet men rekening houden met een technologische druk die in vele gevallen een arbeidsbesparend effect heeft. Tegenhouden heeft geen zin; trouwens de gevolgen zouden nog veel groter zijn.

Hierbij stelt zich de vraag of een dergelijk objectief haalbaar is. Op basis van de groei in het verleden van de tertiaire sector en zelfs rekening houdend met een zekere vertraging, mag verwacht worden dat de handel in diensten tweederden van het objectief zal opsloppen. Blijft elders de opdracht voor de industrie op ongeveer 2.000 personen in meer per jaar of iets minder dan het gemiddelde van de jaren 1987-1990. Met de huidige conjunctuur is dit niet haalbaar; met de conjunctuur van de jaren 1985-1990 wel.

Wat is nu de plaats van Zeebrugge in het geheel van het tewerkstellingsobjectief? Sinds de opening van de Vandammesluis belooft de tewerkstelling in de achterhaven en in de voorhaven — rechtstreeks verbonden en beperkt tot

¹ Toespraak gehouden door Prof. Dr. O. Vanneste ter gelegenheid van de openingszitting van de MBZ-informatiecampagne 'Brugge, ken je haven', 15 mei '93.

Brugge moet zijn toekomst verzekeren door drie groeipotenties uit te bouwen: de haven, het kongres-toerisme en de zone voor headquarters.

---

de haventrafieken — 4470 arbeidsplaatsen. De tewerkstelling is echter veel belangrijker in de tweede graad. Zowel te Knokke, Blankenberge, Brugge als Torhout zijn talrijke arbeidsplaatsen bijgekomen in de transportsector; hun ontstaan en toekomst zijn regelrecht gebonden aan de haven te Zeebrugge, voornamelijk aan de ro/ro- en containertrafieken. Daarnaast komt de tewerkstelling in de overheidsdiensten en tertiaire sector, welke een aangroei kennen van hun activiteiten. Veel van deze effecten zullen echter maar berekenbaar zijn bij de eerstvolgende volkstelling.

Vervolgens stelt men zich de vraag of de verwachtingen van de WES-DNB-studie Symarindus 1977² door de realiteit werden ingelost. Voor de eerste zeven jaar na de opening van de sluis werd de aangroei van de tewerkstelling geraamd op 4.366 rechtstreekse en 834 afgeleide arbeidsplaatsen. De behaalde tewerkstellingscijfers hebben de ramingen overtroffen, zeker als men rekening houdt met het feit dat in de voorhaven slechts de basisinfrastructuur is afgevoerd, maar nog niet de kaden, wegen, havenuitrusting, enz; de duurste investeringen van de overheid, namelijk de uitbouw van de voorhaven rendeert nog niet, noch op het vlak van de tewerkstelling, noch op het vlak van economisch rendement. De werken werden echter verleden jaar aangevangen en zullen in 1994 hun eerste rendement inzake werkgelegenheid voortbrengen. In de achterhaven werd gesteld dat een tewerkstelling kon gerealiseerd worden van 10 personen per hectare; dit objectief werd op de reeds benomen terreinen gerealiseerd. Bij gelijklopende bezetting zou aldus de 1.000 Ha een tewerkstelling genereren van 10.000 arbeidsplaatsen.

Soms wordt opgeworpen dat de industriële ontwikkeling zich niet voltrekt. De vraag is of grote industriële

² Symarindus of het Studiesyndikaat voor Maritieme Industrializatie werd gevormd door de Dienst voor Nijverheidsbevordering (DNB) en het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES). Symarindus had een tweeledig doel: enerzijds het opmaken van een inventaris van alle industriële activiteiten die uit de energiefunctie van de kustzone waren af te leiden, het bestuderen van de makro-economische rendabiliteit van de noodzakelijke publieke investeringen anderszids.

complexen nog te verwachten zijn, rekening houdend met de produktiekosten in Noord-Europa in vergelijking met Zuid-Europa en de opkomende industrielanden in Zuid-Oost-Azië. Veelal gaat de ontwikkeling in de richting van tewerkstelling in branches van grote organisaties, die diensten verlenen te Zeebrugge en naar een groot aantal KMO's dat als zelfstandige onderneming de basis van hun omzet uit het havegebeuren haalt. Persoonlijk vind ik deze evolutie eerder positief, samen met de ontwikkeling van een energie-pool en zijn talrijke neven-effecten.

Brugge moet zijn toekomst verzekeren door drie groeipotenties uit te bouwen: de haven, het kongrestoerisme en de zone voor headquarters. Brugge ligt op 100 km van Brussel met uitstekende verbindingen via autoweg en spoor; de aanleg van een headquarterszone is naar mijn overtuiging een ongehoorde troef voor hoog gekwalificeerde tewerkstelling.

Zeebrugge, een sukses, ongewijfeld. De noodzaak blijft, op korte termijn, van een betere ontsluiting via de verbinding met Jabbeke en de snelweg Knokke-Antwerpen. Op middellange termijn is de verbinding met Calais en een aanvullend goederenspoor naar het centrum van het land en een betere spoorverbinding voor passagiers met Rijsel haalbaar. Ook moet deze regio verder ijveren voor de aanleg van het Noorderkanaal en de vaste oeververbinding over de Westerschelde, welke Brugge dan een rechtsteekse verbinding geeft met Rotterdam.

Slotbeschouwingen

De idee van de uitbouw van een diepzeehaven dateert van het einde van de jaren vijftig. Gedurende twee decennia is deze idee gevoed geworden door talrijke wetenschappelijke publikaties, commissies, perscampanjes; de regionale pers heeft de idee overgebracht naar de publieke opinie. Het is een schools voorbeeld van wat ik in mijn boek 'De groeipooltheorie en de regionaal-ekonomische politiek'³ een psychologische polarizatie heb genoemd.

Deze band is na de suksesperiode wat verzwakt. Voor de maximale ontplooiing is zij echter noodzakelijk: *de regio moet zijn haven kunnen ondersteunen*. Vandaag is daarvoor de start gegeven: proficiat en goodluck.

³ Dr. O. Vanneste, Het groeipoolconcept en de regionaal-ekonomische politiek, Leuven, 1967.

CERTIFIKATIE - INSTELLING EUROSVM

UW PARTNER VOOR DE CERTIFIKATIE VAN UW KWALITEITSSYSTEEM

Eurosym is in het bijzonder gespecialiseerd in de beoordeling van "Kwaliteitssystemen" volgens de ISO normen 9001-9002-9003

Industriële sectoren

- * BOUW
- * CHEMIE
- * ELEKTROTECHNIEK
- * INFORMATIKA
- * HOUT-PAPIER
- * MACHINEBOUW
- * METAAL
- * TEXTIEL
- * VOEDING

Diensten sectoren

- * DISTRIBUTIE
- * TANDTECHNISCHE
LABORATORIA
- * TRANSPORT

Zowel bij kleine,
middelgrote als
grote bedrijven.

EUROSVM v.z.w.
Pres. Kennedypark 23 D
8500 KORTRIJK
Tel. 056/76 67 07

Kontaktpersoon:
C. VANDEN BUSSCHE
Managing Director
Fax. 056/76 73 69